

Tess Gerritsen

DE LEERLING

the house of books

Eerste druk, maart 2005
Zesde druk, april 2008

Vertaling

The Apprentice

Uitgave

Ballantine Books, New York

Copyright © 2002 by Tess Gerritsen

Copyright voor het Nederlandse taalgebied © 2005 by The House of Books,
Vianen/Antwerpen

Vertaling

Els Franci

Omslagontwerp

Studio Jan de Boer BNO, Amsterdam

Omslagdia

Jonny Thompson

Foto auteur

Jacob Gerritsen

Opmaak binnenwerk

ZetSpiegel, Best

All rights reserved.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ISBN 978 90 443 1284 3

D/2005/8899/53

NUR 332

Voor Terrina en Mike

Dankbetuiging

Tijdens het schrijven van dit boek heb ik een groep fantastische mensen om me heen gehad die me heeft aangemoedigd, van advies gediend en voorzien van de emotionele steun die ik nodig had om voort te kunnen gaan. Heel veel dank aan mijn agent, vriendin en licht in de duisternis, Meg Ruley, en aan Jane Berkey, Don Cleary en de fantastische mensen van het Jane Rotrosen Agency. Veel dank gaat ook uit naar mijn sublieme uitgever, Linda Marrow, naar Gina Centrello voor haar nimmer aflatende geestdrift, naar Louis Mendez die ervoor heeft gezorgd dat ik de situatie de baas bleef, en naar Gilly Hailparn en Marie Coolman, die zo'n steun zijn geweest in de droevige, donkere dagen na 11 september, en die me veilig naar huis hebben geleid. Dank ook aan Peter Mars voor zijn informatie over het politiekorps van Boston en aan Selina Walker, mijn cheerleader aan de overzijde van de grote plas.

Tot slot welgemeende dank aan mijn echtgenoot Jacob, die weet hoe lastig het leven met een auteur kan zijn – en die het desondanks bij me weet uit te houden.

Proloog

Vandaag heb ik een man zien sterven.

Het was een onverwachte gebeurtenis en ik verwonder me er nog steeds over dat dit drama zich vlak voor mijn neus heeft ontvouwen. Zoveel van wat in ons leven voor opwinding doorgaat, kunnen we niet zien aankomen, dus moeten we leren te genieten van de gelegenheden wanneer zich die voordoen en dankbaar zijn voor de zeldzame momenten van opwinding die het verder monotone tijdsverloop doorbreken. En mijn dagen gaan hier beëindigd traag voorbij, in deze wereld achter muren, waar mannen slechts nummers zijn, waar we niet door onze namen, niet door onze aangeboren talenten van elkaar worden onderscheiden, maar door de aard van onze overtredingen. We kleden ons eender, eten dezelfde maaltijden, lezen dezelfde beduimelde boeken die op het gevangenskarretje langskomen. De dagen zijn allemaal hetzelfde. En dan herinnert een schokkend incident ons eraan dat het leven soms een rare wending kan nemen.

Dat was vandaag het geval, 2 augustus, een dag die zich verrukkelijk warm en zonnig ontwikkelde, precies zoals ik het graag heb. Terwijl de andere mannen zueten en rondsloffen als apathisch vee, sta ik midden op de binnenplaats waar we gelucht worden, mijn gezicht naar de zon opgeheven als een hagedis die warmte in zich opneemt. Mijn ogen zijn gesloten, zodat ik de beweging met het mes niet zie, en evenmin hoe de man achteruit wankelt en neervalt. Maar ik hoor het oplaaien van opgewonden stemmen en doe mijn ogen open.

In een hoek van de binnenplaats ligt een man bloedend op de grond. Alle anderen lopen snel bij hem vandaan en zetten hun gebruikelijke maskers der onverschilligheid op: niets gezien, weet nergens van.

Alleen ik loop naar de gewonde man.

Ik kijk op hem neer. Zijn ogen zijn open en nemen waar; voor hem ben ik niet meer dan een zwart silhouet tegen de stralende

hemel. Hij is jong, heeft witblond haar, een niet meer dan donzige baardgroei. Hij doet zijn mond open. Roze schuim welt op. Een rode vlek spreidt zich uit op zijn borst.

Ik kniel naast hem neer en scheur zijn hemd open om de wond bloot te leggen. Die zit pal links van het borstbeen. Het mes is precies tussen twee ribben gestoken en heeft in ieder geval de long doorboord, misschien ook het hartzakje geraakt. Het is een fatale wond en hij weet dat. Hij probeert iets tegen me te zeggen; zijn lippen bewegen zonder geluid voort te brengen, zijn ogen hebben moeite gericht te blijven. Hij wil dat ik me over hem heen buig, misschien opdat hij me een laatste bekentenis kan toevertrouwen, maar wat hij te zeggen heeft, interesseert me absoluut niet.

In plaats daarvan concentreer ik me op zijn wond. Op zijn bloed.

Ik weet veel van bloed. Ik ken alle facetten ervan. Ik heb talloze buisjes bloed in mijn handen gehad, de vele schakeringen van het rood bewonderd. Ik heb het in centrifuges laten wentelen tot het veranderde in tweekleurige kolommetjes opeengepakte cellen en strokleurig serum. Ik ken de glans ervan, de zijdeachtige textuur. Ik heb het in satijnen stroompjes zien vloeien uit verse sneden in de huid.

Het bloed stroomt uit zijn borst als wijwater uit een heilige bron. Ik leg mijn handpalm op de wond, baad mijn huid in de vloeibare warmte, en bloed bedekt mijn hand als een rode handschoen. Hij denkt dat ik probeer hem te helpen en een vonk van dankbaarheid doet zijn ogen oplichten. Deze man heeft in zijn korte leven waarschijnlijk niet veel goedheid gekend; wat ironisch dat hij juist mij aanziet voor een weldoener.

Achter me schrapen schoenen en klinken barse bevelen: 'Achteruit! Allemaal achteruit!'

Iemand grijpt mijn shirt en sleurt me overeind. Ik word achteruit getrokken, bij de stervende man vandaan. Stof warrelt op en kreten en vloeken schallen over de binnenplaats terwijl we met ons allen naar een hoek worden gedreven. Het instrument van de dood, het mes, ligt verlaten op de grond. De gevangenebewaarders eisen een verklaring, maar niemand heeft iets gezien, niemand weet iets.

Niemand ziet ooit iets, niemand weet ooit iets.

In de chaos op de binnenplaats sta ik iets apart van de andere gevangenen, die me altijd gemeden hebben. Ik hef mijn hand op, nog druipend van het bloed van de dode man, en snuif de vage, metaalachtige geur op. Alleen al aan de geur kan ik ruiken dat het jong bloed is, uit jong vlees.

De andere gevangenen staren naar me en deinzen nog wat verder achteruit. Ze weten dat ik anders ben; ze hebben het altijd gevoeld. Het zijn gewelddadige mannen, stuk voor stuk, maar voor mij zijn ze op hun hoede, omdat ze weten wie – en wat – ik ben. Ik bekijk hun gezichten, zoek onder hen naar mijn bloedbroeder. Eentje van mijn soort. Ik zie hem niet, niet hier, zelfs niet in dit oord vol monsterlijke mannen.

Maar hij bestaat. Ik weet dat ik niet de enige van mijn soort ben die op deze wereld rondloopt.

Ergens is er nog een. En hij wacht op me.

1

Het stikte al van de vliegen. Vier uur had het uiteengespatte vlees op het hete asfalt van South Boston liggen bakken en nu werkte het als het chemische equivalent van een tafelgong. Overal zoemden vliegen. Hoewel de torso, of wat ervan over was, inmiddels met een laken was bedekt, was er nog heel wat naakt vlees waar de aaseters zich aan te goed konden doen. Stukjes grijs weefsel en andere niet te identificeren klodders lagen tot een afstand van tien meter over de straat verspreid. Een fragment van de schedel was beland in een bloembak op de tweede verdieping en stukjes huid kleefden aan geparkeerde auto's.

Rechercheur Jane Rizzoli had een sterke maag, maar zelfs zij moest even pauzeren, ogen dicht, handen tot vuisten gebald, woedend op zichzelf om het moment van zwakte. *Hou vol. Hou vol.* Ze was de enige vrouwelijke rechercheur op de afdeling Moordzaken van de politie van Boston en ze wist dat er voortdurend een meedogenloze schijnwerper op haar was gericht. Zowel iedere vergissing als iedere overwinning werd door al haar collega's opgemerkt. Haar partner, Barry Frost, had al in het volle en vernederende zicht van hen allen zijn ontbijt uitgekotst en zat nu met zijn hoofd tussen zijn knieën in hun auto met de airco aan te wachten tot hij weer wat in zijn gewone doen zou zijn. Jane kon zich niet door onpasselijkheid laten kisten. Ze was de meest zichtbare agent ter plekke en vanachter het politielint keken de omstanders naar alles wat ze deed en konden ze ieder detail van haar uiterlijk waarnemen. Ze was vierendertig, maar wist dat ze er jonger uitzag en daarom hard moest werken om een autoritaire indruk te maken. Haar geringe lengte compenseerde ze met een doelbewuste blik en een fiere houding. Ze had geleerd hoe je een situatie naar je hand moest zetten, al was het maar door je met grote intensiteit op je taak te concentreren.

Maar de hitte vrat aan haar vastberadenheid. Ze was de dag begonnen in haar blazer en lange broek, haren keurig gekamd.

Nu had ze de blazer uitgedaan, was haar blouse gekreukt en begon haar donkere haar vanwege de hoge vochtigheidsgraad steeds meer te kroezen. Ze voelde zich op alle fronten belegerd door de stank, de vliegen en de onverbiddelijke zon. Er waren zoveel dingen die gelijktijdig haar aandacht opeisten. En zoveel ogen die naar haar keken.

Luide stemmen trokken haar aandacht. Een man in een net pak met een stropdas probeerde langs een van de agenten heen te komen.

‘Ik moet naar een beurs. Ik ben al hartstikke laat en nou zit ik met dat stomme lint om mijn auto en zeggen jullie dat ik er niet mee weg mag! Het is goddomme mijn eigen auto!’

‘Dit is een plaats delict, meneer.’

‘Het was een ongeluk!’

‘Dat weten we nog niet.’

‘Hoelang hebben jullie nodig om dat te snappen? De hele dag? Waarom luisteren jullie niet naar ons? Iedereen hier in de buurt heeft het horen gebeuren!’

Rizzoli liep naar de man, wiens gezicht bedekt was met een laagje zweet. Het was halftwaalf en de zon, die bijna in het zenit stond, straalde als een boos oog.

‘Wat hebt u precies gehoord, meneer?’ vroeg ze.

Hij snoof. ‘Hetzelfde als iedereen.’

‘Een harde klap.’

‘Ja. Om ongeveer halfacht. Ik kwam net onder de douche vandaan. Toen ik uit het raam keek, zag ik hem op de stoep liggen. U kunt zelf zien wat een rottige bocht dit is. Om de haverklap komt hier een auto veel te hard aansjezen. Misschien is hij aangereiden door een vrachtwagen.’

‘Hebt u een vrachtwagen gezien?’

‘Nee.’

‘Gehoord?’

‘Nee.’

‘En u hebt ook geen auto gezien?’

‘Auto, vrachtwagen.’ Hij haalde zijn schouders op. ‘Wat het ook was, hij is doorgereiden.’

Dit verhaal hadden ze nu al zeker tien keer gehoord van diverse burens van de man. Tussen kwart over zeven en halfacht hadden ze op straat een harde klap gehoord. Niemand had het

daadwerkelijk zien gebeuren. Ze hadden alleen de klap gehoord en de man zien liggen. Rizzoli had de mogelijkheid dat de man van het dak was gesprongen overwogen en verworpen. Er waren alleen maar huizen van twee verdiepingen, niet hoog genoeg om de catastrofale verwondingen aan het lichaam te verklaren. Evenmin had ze aanwijzingen kunnen vinden dat een explosie de oorzaak was van zoveel anatomische desintegratie.

‘Mag ik mijn auto terug?’ vroeg de man. ‘Het is die groene Ford daar.’

‘Die met de stukjes hersenen op het deksel van de kofferbak?’

‘Ja.’

‘Wat denkt u zelf?’ beet ze hem toe en ze liep bij hem vandaan naar de patholoog-anatoom die midden op de weg gehurkt het asfalt zat te bekijken. ‘Wat een hufters wonen er in deze straat,’ zei ze. ‘Niemand die zich voor het slachtoffer interesseert. Niemand weet trouwens wie het is.’

Dokter Ashford Tierney keek niet naar haar op, maar bleef naar de weg staren. Onder zijn dunne zilveren haar glom zijn schedel van het zweet. Hij zag er ouder en vermoeder uit dan ze hem ooit had meegemaakt. Toen hij wilde opstaan, maakte hij haar met een zwijgend gebaar duidelijk dat hij hulp nodig had. Ze pakte zijn hand en voelde, via die hand, het kraken van vermoede botten en reumatische gewrichten. Hij was een gentleman van het oude slag, geboren en getogen in Georgia, en hij had nooit kunnen wennen aan Rizzoli’s Bostonse manier om de dingen recht voor hun raap te zeggen, net zo goed als zij nooit had kunnen wennen aan zijn formele manier van doen. Het enige dat ze met elkaar gemeen hadden, waren de stoffelijk resten die op de autopsietafel van dokter Tierney terecht kwamen. Maar nu ze hem overeind hielp, stemde zijn broosheid haar bedroefd en deed die haar denken aan haar eigen grootvader. Ze was zijn lievelingskleindochter geweest, misschien omdat hij iets van zichzelf had herkend in haar eergevoel, haar volharding. Ze herinnerde zich hoe ze hem had geholpen overeind te komen uit zijn fauteuil, hoe zijn hand, die na zijn hersenbloeding verlamd was gebleven, als een klauw op haar arm had gelegen. Zelfs mannen met de kracht van Aldo Rizzoli werden door de tijd vermalen tot broze botten en gewrichten. Ze zag de invloed van de tijd nu ook aan dokter Tierney, die op zijn benen stond te zwaai-

en in de hitte en een zakdoek te voorschijn haalde om het zweet van zijn voorhoofd te vegeu.

‘Wat een zaak om mijn carrière mee af te sluiten,’ zei hij. ‘Zeg eens, kom jij ook op mijn afscheidsfeestje?’

‘Eh... welk afscheidsfeestje?’ zei Rizzoli.

‘De surprise party die jullie aan het organiseren zijn.’

Ze zuchtte. En gaf toe: ‘Ja, ik kom ook.’

‘Ha. Ik wist dat ik van jou een eerlijk antwoord zou krijgen. Is het volgende week?’

‘Over twee weken. En u hebt het niet van mij, goed?’

‘Ik ben blij dat ik het weet.’ Hij keek weer naar het asfalt. ‘Ik hou niet van verrassingen.’

‘Wat denkt u ervan, dokter? Een aanrijding?’

‘Dit lijkt de plek te zijn waar het is gebeurd.’

Rizzoli keek naar de grote plas bloed en toen naar het lijk dat zeker vier meter ervandaan op de stoep lag, onder het laken.

‘Bedoelt u dat hij eerst hier tegen de grond is gesmaakt en toen tot daar is gestuiterd?’ vroeg Rizzoli.

‘Daar lijkt het op.’

‘Het moet een behoorlijk grote vrachtwagen zijn geweest om hem zo uit elkaar te laten spatten.’

‘Geen vrachtwagen,’ was Tierneys raadselachtige antwoord. Hij liep een eindje weg, zijn blik op de grond gericht.

Rizzoli volgde hem, de vliegen van zich af slaand. Na ongeveer tien meter bleef Tierney staan en wees naar een grijze klodder op de stoeprand.

‘Nog een stukje hersenen,’ zei hij.

‘U zegt dat het geen vrachtwagen is geweest?’ zei Rizzoli.

‘Nee. En ook geen personenauto.’

‘En de bandafdrukken op het overhemd van het slachtoffer dan?’

Tierney rechtte zijn rug en liet zijn blik over de straat, de stoepen en de huizen gaan. ‘Is je hier al iets interessants opgevallen?’

‘Afgezien van het feit dat daar een dode man zonder hersens ligt?’

‘Kijk eens naar het punt waar hij geraakt moet zijn.’ Tierney wees naar de plek op straat waar hij zojuist gehurkt had gezeten. ‘Zie je het patroon waarin de onderdelen van het lichaam zijn verspreid?’

‘Ja. Hij is naar alle kanten uit elkaar gespat. Het raakpunt zit in het midden.’

‘Dat klopt.’

‘Het is een drukke straat,’ zei Rizzoli. ‘Auto’s komen hier veel te snel de bocht door. En het slachtoffer heeft afdrucken van autobanden op zijn overhemd.’

‘Laten we die afdrucken nog even bekijken.’

Toen ze terugliepen naar het lijk, voegde Barry Frost zich bij hen. Hij was eindelijk de auto uitgekomen, maar zag nog bleek en keek een beetje gegeneerd.

‘Allemachtig,’ kreunde hij.

‘Gaat het weer een beetje?’ vroeg ze.

‘Denk je dat ik griep onder de leden heb of zo?’

‘Of zo.’ Ze had Frost altijd graag gemogen, kon het erg waarderen dat hij zo’n opgewekt karakter had en nooit klaagde, maar ze vond het vervelend dat hij nu zo weinig eergevoel aan de dag legde. Toch legde ze eventjes haar hand op zijn schouder en glimlachte hem moederlijk toe. Frost maakte in iedereen moederlijke gevoelens los, zelfs in de allesbehalve moederlijke Rizzoli. ‘Volgende keer zal ik een kotszakje voor je meebrengen,’ zei ze gemoedelijk.

‘Ik geloof toch echt,’ zei hij, achter haar aan sukkelend, ‘dat ik iets onder de leden heb...’

Ze waren bij de torso aangekomen. Tierney kreunde toen hij hurkte met gewrichten die protesteerden tegen deze nieuwe aanslag, en hief het papieren laken op. Frost trok wit weg en deed een stap achteruit. Rizzoli vocht tegen de impuls hetzelfde te doen.

De torso was in tweeën gescheurd, gesplitst ter hoogte van de navel. De bovenste helft, gekleed in een beige katoenen overhemd, lag oost-west. De onderste helft, gestoken in een spijkerbroek, noord-zuid. Beide helften waren met slechts een paar reepjes huid en stukjes spier met elkaar verbonden. De inwendige reepjes waren naar buiten gegleden en vormden een blubberige massa. De achterkant van de schedel was opengebarsten en het brein was naar buiten gevlogen.

‘Een jonge man, wat aan de mollige kant, zo te zien afkomstig uit een land in Midden-Amerika of het Middellandse-Zeegebied, leeftijd tussen de twintig en dertig jaar,’ zei Tierney. ‘Zichtbare

breuken aan de wervelkolom, ribben, sleutelbeenderen en schedel.'

'Kan dit niet door een vrachtwagen zijn veroorzaakt?' vroeg Rizzoli.

'Een vrachtwagen kan wel degelijk dergelijk omvangrijk letsel veroorzaken.' Hij keek Rizzoli aan en daagde haar uit met zijn bleekblauwe ogen. 'Maar niemand heeft een vrachtwagen gehoord of gezien. Of wel?'

'Helaas niet,' gaf ze toe.

Frost slaagde er eindelijk in een bijdrage te leveren. 'Volgens mij zijn die strepen op zijn overhemd geen bandensporen.'

Rizzoli tuurde naar de zwarte strepen op de voorkant van het overhemd van het slachtoffer. Met een gehandschoende hand raakte ze er eentje aan en keek toen naar haar vinger. Er was een zwarte vlek op het latex van de handschoen achtergebleven. Ze staarde er even naar en verwerkte deze nieuwe informatie.

'Je hebt gelijk,' zei ze. 'Het zijn geen bandensporen. Het is olie.'

Ze rechtte haar rug en keek naar de weg. Ze zag nergens met bloed besmeurde bandensporen, noch brokstukken van een auto. Geen stukjes van glas of plastic dat bij het aanrijden van een mens onmiddellijk gebroken zou zijn.

Niemand zei iets. Ze keken elkaar alleen maar aan tot de enige mogelijke verklaring tot hen doordrong. Als om hun theorie te bevestigen kwam bulderend een vliegtuig over. Rizzoli keek met half toegeknepen ogen omhoog en zag een 747 voorbijglijden, op weg naar het zeven kilometer verderop gelegen Logan International Airport.

'Jezus,' zei Frost, met zijn hand boven zijn ogen om ze te beschermen tegen de zon. 'Wat een klotemanier om te sterven. Zeg alsjeblieft dat hij al dood was toen hij is neergekomen.'

'Die kans is groot,' zei Tierney. 'Ik denk dat hij is weggeleden toen het landingsgestel werd uitgezet. Aangenomen dat het een inkomende vlucht was.'

'Dat zal wel,' zei Rizzoli. 'Hoeveel verstekelingen willen dit land *verlaten*?' Ze keek naar het olijfkleurige gelaat van de dode man. 'Hij is dus aangekomen met een vliegtuig, laten we zeggen uit Zuid-Amerika...'

'Dat op een hoogte van zo'n dertigduizend voet zal hebben ge-

zeten,' zei Tierney. 'In de wielcompartimenten heerst een andere druk dan in de cabine. Een verstekeling zou te maken krijgen met snelle decompressie. Bevriezing. Zelfs midden in de zomer ligt de temperatuur op dergelijke hoogten onder het vriespunt. Na een paar uur in dergelijke omstandigheden is hij onderkoeld en mogelijk bewusteloos geraakt wegens gebrek aan zuurstof. Of meteen na het vertrek al platgedrukt toen het landingsgestel werd ingetrokken. Een langdurig verblijf in het wielcompartiment zal vrijwel zeker tot zijn dood hebben geleid.'

Rizzoli's pieper onderbrak Tierneys verhandeling. En een verhandeling zou het zeker zijn geworden. De arts was al op zijn stokpaardje geklommen. Ze keek naar het nummer op haar pieper, maar herkende het niet, alleen dat het een nummer in Newton was. Ze pakte haar mobieltje en drukte het nummer in.

'Rechercheur Korsak,' zei een man.

'Met Rizzoli. Hebt u me opgepiept?'

'Belt u via een mobiele telefoon, rechercheur Rizzoli?'

'Ja.'

'Kunt u me via een gewone lijn bellen?'

'Op dit moment niet.' Ze wist niet wie rechercheur Korsak was en wilde het gesprek zo kort mogelijk houden. 'Wat is er aan de hand?'

Een korte stilte. Ze hoorden stemmen op de achtergrond en het gekraak van een politiewalkietalkie. 'Ik ben op een plaats delict hier in Newton,' zei hij. 'Volgens mij zou het goed zijn als u even kwam kijken.'

'Is dit een verzoek om assistentie van het korps van Boston? Dan kan ik u de naam geven van iemand anders op Moordzaken.'

'Ik heb geprobeerd rechercheur Moore te bereiken, maar ze zeiden dat hij met vakantie is. Daarom bel ik u.' Weer een stilte. Toen zei hij, op zachte, veelbetekenende toon: 'Het gaat over die zaak die u en Moore afgelopen zomer hebben gedaan. U weet wel.'

Ze gaf geen antwoord. Ze wist precies wat hij bedoelde. De herinneringen aan dat onderzoek achtervolgden haar nog altijd, doken steeds weer op in haar nachtmerries.

'Ga door,' zei ze zachtjes.

'Zal ik u het adres even geven?' vroeg hij.